

Een concurrent erbij

Steinberg heeft vlaggenschip Nuendo weer eens een opfrisbeurt gegeven. Met vijftig vst3-plug-ins, stapels nieuwe features en 64-bit support moeten potentiële kopers en upgraders over de streep worden getrokken. Krijgen zij waar voor hun geld?

OVER DE AUTEUR

Conno van Wijk werkt in zijn aan het mixen van tv-programma's, drama, soap en radio- en tv-commercials. Daarnaast doet hij ook sounddesign en neemt hij veel voice-overs op. De studio werkt sinds 2005 met Nuendo 3, eerst naast en later ter vervanging van een uitgebreid dedicated systeem, genaamd AMS/NEVE Logic 3 + Audiofile. In die tijd maakten multicore processors het mogelijk met minimale vertraging in te spreken via de computer. Het was een hele omschakeling, maar al snel bleek dat je met een programma als Nuendo snelheidswinst kon boeken en daardoor meer tijd overhouden om extra aandacht te besteden aan de kwaliteit en inhoud van de producties. In een tijd dat budgetten en deadlines steeds meer onder druk kwamen te staan bleek Nuendo een flexibele en betrouwbare set-up die ook nog betaalbaar was. Als door de wol geveerde ervaringsdeskundige keek Van Wijk voor ons met een kritisch oog naar de nieuwe features van de kersverse Nuendo 5.

door Conno van Wijk > redactie@interface.nl

De Nuendo 5 interface heeft een donkergrijze look gekregen. Sommige mensen zullen het supercool vinden, maar mij kon het niet zo bekoren. Gelukkig is de hele interface simpel te customizen. Sowieso één van de fijne bijkomstigheden van Nuendo: elke keyboard-shortcut of macro-toewijzing kan worden aangepast.

Het programma heeft verder een nieuwe video engine gekregen. Vrijwel alle bestandstypes spelen zonder problemen af, met uitzondering van sommige wmv-filmpjes dan. Je kunt nu ook hd-content direct afspelen. Als je een BlackMagic kaart gebruikt als (sd-)videouitgang wordt de hd-content realtime geconverteerd. Ook is het nu mogelijk op pc-, sd- of hd-video over firewire af te spelen en wordt de hardware-acceleration van de graphics processor gebruikt.

In de praktijk voelt video sneller en stabiel aan. Met het grootste gemak jog en shuttle je door een H264-geëncodeerd 720P-filmpje heen. Het renderen van de thumbnail cache gebeurt in de achtergrond, wat veel tijd scheelt bij het importeren van lange stukken video. Wat helaas nog steeds ontbreekt, is de mogelijkheid om video samen met je audio te exporteren naar een nieuw videobestandje, dat je dan snel even naar de klant kunt sturen. Een mooie optie ten opzichte van Pro Tools is dat je ook kunt knippen en plakken in de video; ideaal als tijdens de audio-nabewerking blijkt

dat de montage toch weer een beetje moet worden aangepast.

Gemak

De Wave Meter Display geeft de waveforms weer in een soort van tijdlijn boven de mixer. Gemakkelijk als je veel moet editen en wilt zien op welk spoor een bepaald geluid zit. Helaas werkt dit alleen voor audiotracks en niet voor groepen en vst-gegenereerde geluiden. Waarschijnlijk omdat dit te veel rekenwerk kost.

De Media Bay, Nuendo's geluidenbibliotheek, ziet er nu een stuk overzichtelijker uit, en je kunt voortaan een selectie uit een stukje audio direct naar de tijdlijn slepen. Je kunt zoeken op naam en tag-info. Al deze info wordt in de achtergrond gecached als het systeem niet in gebruik is. Het reageert dus snel, zonder dat je systeem vertraagt door het updaten van de cache.

Er kunnen vanaf nu verschillende markertracks worden aangemaakt voor verschillende groepen tracks. Denk hierbij aan dialoogtracks of soundeffect-tracks. Hierdoor kun je beter overzicht houden binnen je project van hetgeen nog gedaan moet worden.

ADR staat voor Automated Dialogue Replacement. Vaak is de kwaliteit van de locatie-opnamen van de dialoog niet goed genoeg, en laat men de acteur in de studio opnieuw zijn teksten inspreken. Omdat dit een tijdrovend karwei is, heeft men dit systeem bedacht, waarmee de acteur meerdere takes inspreekt. In Nuendo 5

is het categoriseren en inventariseren van al deze gegevens veel gemakkelijker geworden. Je kunt bijvoorbeeld een EDL (Edit Decision List) importeren uit Avid of Final Cut Pro als basis voor de markertracks.

Snelheid en overzicht

Batch Export is een zeer tijdbesparende feature om meerdere exports achter elkaar te laten maken. Toepassingen zijn legio. Vaak zet je meerdere (versies van) radio- of tv-spots op de tijdlijn en wil je als je klaar bent hiervan exports maken. Voorheen moest je van elke spot een voor een het in- en uitpunt markeren en de export maken. Nu kun je op basis van je markertrack exports maken. Hierbij kun je ook de naamgeving van de exports laten afleiden uit de markertrack. Ook kun je Batch Exports maken van je verschillende submixen. Denk bijvoorbeeld aan muziek-, sfx- of sync-tracks die je vroeger stuk voor stuk moest exporteren.

Met Clip Packages kun je een groep van bijvoorbeeld geluidseffecten opslaan om deze later in je project opnieuw te gebruiken. Dat scheelt een boel tijd en biedt meer overzicht. Clip Packages zie je terug in de Pool of in de Media Bay, en ze kunnen gemakkelijk weer in het project worden gesleept. Alle clipjes komen precies op hun eigen spoor terecht. Daarbij kun je kiezen of de bijbehorende automatiseringsdata mee wordt gekopieerd.

Met de Direct Routing-feature in de mixer is het nu mogelijk om een kanaal naar meer dan één output te routen zonder sends te hoeven gebruiken. Je kunt naar acht verschillende zogenaamde direct routing slots routen. In de Control Room-sectie kun je deze verschillende submixen beluisteren. Met diezelfde Control Room kun je gemakkelijk externe bronnen beluisteren zoals een multitrack-recorder, cd/dvd-speler et cetera. Ook kun je meerdere interne en externe bronnen tegelijkertijd beluisteren.

De Automation was tot en met versie 3 altijd een zwak punt van Nuendo. Zeker als je andere automatiseringssystemen gewend was. Intussen is de automatisering een van de krachtigste in zijn soort. Je kunt meerdere automation passes snel vergelijken en daar combinaties van maken. Met de trimfunctie kun je bovenop een gecompliceerd stuk automation nog een aanpassing maken en hier kun je onbeperkt mee door blijven stapelen. Als je nog echt van de oude stempel bent en geen zin hebt om lijntjes te tekenen of faders

naar stereo. Hierbij blijven je edits en overlengte bewaard. Ideaal als je losse mono tracks krijgt aangeleverd en deze verder als stereo wilt behandelen in Nuendo.

Nieuw ook is dat je eenvoudig kunt up- en downmixen van bijvoorbeeld 5.1 of dual mono naar stereo. Hierbij blijven je edits en overlengte bewaard. Ideaal als je losse mono tracks krijgt aangeleverd en deze verder als stereo wilt behandelen in Nuendo.

Oude stempel

Nieuw ook is dat je eenvoudig kunt up- en downmixen van bijvoorbeeld 5.1 of dual mono

te verschuiven met een muis, kun je kiezen uit een van de vele controllers. Vanaf één fader met Steinbergs CC121, via acht faders met Mackie Control tot 200 faders met de System 5 van Euphonix.

De surroundpanner ziet er een stuk professioneler uit en is ook gemakkelijker te bedienen. In de vorige versie werd bij het pannen de rechterhelft van het stereosignaal gespiegeld aan de linkerhelft en vice versa. Nu kun je de linker- en rechterhelft van een stereosignaal samen en los van elkaar manipuleren. Handig is ook dat je links het inkomende signaal van de surroundpanner ziet en rechts het uitgaande signaal. Daardoor heb je veel meer overzicht bij wat je

>>

Nuendo, Cubase en NEK

Nuendo loopt altijd ietsje achter op 'stalgenoot' Cubase als het om updates gaat. Steinberg bracht Cubase 5 al in juni dit jaar uit, en het programma bood niet alleen nieuwe features, maar is ook compleet herschreven. Daardoor ondersteunt het 64-bit operating systems en multiprocessor computers nu beter dan ooit tevoren.

Voor veel muzikanten was Cubase ooit de introductie op het tijdperk van muziek maken met de computer, en nog altijd wordt het programma veel gebruikt. Wat zijn de verschillen met Nuendo? Met Cubase kun je wél video op de tijdlijn kwijt, maar géén uitgebreide surroundformaten zoals bij Nuendo. Daarnaast heeft Nuendo uitgebreidere mogelijkheden voor import en export. Dat zijn vooral zaken die bij audio-nabewerking voor tv en dvd nodig hebt.

Nuendo bood tot en met versie 3 dezelfde audiomogelijkheden als Cubase. Maar sinds versie 4 krijgt de Nuendo-gebruiker de meer muziekspecifieke mogelijkheden aangeboden in de vorm van de NEK-optie (Nuendo Expansion Kit). Denk hierbij aan de Drum en Score editors, maar ook aan plug-ins als Loop Mash, Groove Agent One en Beat Designer. Op zich een zinvolle tactiek van Steinberg, maar de keuze tussen Cubase en Nuendo wordt er niet eenvoudiger door. Het componeren van muziek en het nabewerken van audio gebeurt tegenwoordig immers steeds vaker op dezelfde plek.

Nuendo is net als Cubase voor zowel pc als Mac te gebruiken. Die keuze hoeft je niet al bij aanschaf te maken. Je steekt simpelweg de elicenser usb-dongle in je pc of je Mac.

Loop Mash

Groove Agent One

Beat Designer

Nuendo 5 in de Gooi & Vecht Studio

Surroundpanner

het resterend aantal minuten aan schijfruimte, en je kunt de opnameknop vergrendelen om ongelukjes te voorkomen.

Bug fixes

Steinberg lijkt goed te hebben geluisterd naar zijn gebruikers, en in de praktijk heb je veel voordelen van de vernieuwingen. Nuendo 3 en 4 reageerden al vlot vergeleken met Pro Tools, maar met versie 5 loopt 't helemaal als de brandweer. Navigeren, zoomen en loops reageren ultrasnel, mits je natuurlijk een redelijk up-to-date computer hebt. Denk daarbij aan een i7 Intel 920 of hoger. De stabiliteit is goed te noemen, zeker voor een eerste release van een nieuwe versie. Er is overigens al een V5.01 beschikbaar met de eerste bug fixes. De latency is terug te brengen tot 2ms tot 3ms (met de i/o-buffers op 32), mits je ook weer een snelle pc of Mac hebt.

Helaas zijn er nog steeds problemen met het importeren van sommige aaf-bestanden. Een aaf-bestand is, net zoals een omf-bestand, een soort gehakbtal met een complete tijdlijn aan audiosporen die uit een non-lineair edit-systeem komt zoals Avid of Final Cut Pro. Steinberg heeft aangekondigd deze problemen bij een nieuwe versie op te zullen lossen.

Intuïtief

Het importeren van mp3-bestanden gaat aanzienlijk sneller, omdat deze rendering nu ook gebruik maakt van multi-threading. Om de mix van een gemiddeld tv-programma van 25 minuten te exporteren hoef je maar 5 minuten te wachten. Dat is dus vijf maal realtime! Natuurlijk is deze factor afhankelijk van het aantal sporen, gebruikte plug-ins en je computer. Maar 't geeft wel een idee wat Steinberg voor elkaar krijgt met software op een min of meer standaard multicore pc of Mac.

Doordat Nuendo 5 nu ook als 64-bits applicatie kan draaien, heb je veel meer geheugen beschikbaar als je een 64-bits operating system gebruikt. Ideaal voor gebruikers van grote sample-libraries.

In vergelijking met Pro Tools is het nog steeds niet gemakkelijk om zonder workarounds

INFO

- **Prijs incl:** € 1.799,-; € 2.098,- met NEK
- Update vanaf Nuendo 4 € 249,-; € 399,- met NEK
- **Distributie:** Steinberg Media Technologies GmbH
- **Internet:** www.steinberg.net

SPECIFICATIES

- audio post production software voor Mac en Windows (32- en 64-bit-versies)
- 192kHz max. samplerate
- 32-bit floating point audio-engine
- max. 256 physical inputs
- max 12 outputkanalen
- 8 inserts en 8 send per kanaal
- adr
- 32 marker tracks
- crossfade editor
- vari-audio
- pitch driver
- Eucon adapter
- monitoring matrix
- diverse (nieuwe) plug-ins zoals een de-esser en REVerence reverb

Bij de test gebruikte computer:

- ASRock X58 Deluxe
- Intel i7 920
- 2GB ram
- XP 32-bit SP3
- Matrox APVe
- LynxTWO-B x2 + LS-AES
- Blackmagic DeckLink
- UAD-1
- Mackie Control
- BRC2000

meerdere sporen (5.1 stems) tegelijk te editen. Hopelijk wordt dit in een volgende release wel meegenomen.

Als je de mix naar een Digi Beta wilt terug-schrijven, zit er nog steeds een onhandigheidje in: nadat je even iets hebt geluisterd zonder de Digi Beta mee te laten lopen, moeten alle opnamesporen opnieuw worden aangevinkt.

Ben je een nieuwe gebruiker van Nuendo? Dan zul je vanwege de enorme berg instelmogelijkheden soms door de bomen het bos niet meer zien. Gelukkig is de software intuïtief geschreven en kom je in eerste instantie al een heel eind, door lekker te gaan klikken op de plek waar je het verwacht. Voor wie het in de 606 pagina's tellende pdf-handleiding niet kan vinden, is er op www.nuendo.com een zeer actief internationaal forum, met veel gevoel voor humor en hart voor het vak.

Conclusie

Steinberg zet met Nuendo 5 een geduchte concurrent neer voor onder andere Pro Tools (HD), Pyramix en vergelijkbare software. De vrijheid om te kiezen voor elk merk audio-interface en controller, in combinatie met veelzijdigheid, snelheid en een intuïtieve bediening maakt Nuendo 5 tot een aantrekkelijk pakket. Bij andere systemen moet je vaak bijbetalen voor extra opties als videoapplicaties en import/export-modules voor omf en aaf. Bij Nuendo 5 kom je niet voor dit soort verrassingen te staan. Nuendo 5 is een upgrade die je niet mag missen als je met een oudere versie van Nuendo werkt. Als je nieuw instapt, is het prijskaartje aan de forse kant, maar dit pakket is elke euro dubbel en dwars waard. ■

>> doet dan voorheen. Je hebt nog steeds de mogelijkheid gebruik te maken van de oude surroundpanner; handig voor compatibiliteit met oude projecten.

Inpluggen

Nuendo heeft nu ook een convolutiegalm, de REVerence. Het gaat hier om een zogenaamde Impulse Response Reverb zoals de Altiverb van Audio Ease of de IR1 van Waves. De kwaliteit is vergelijkbaar met de concurrentie, en er worden zeventig presets meegeleverd; van auto-interieurs tot kathedralen. Ook valt er het nodige aan te passen aan de presets. De REVerence is wel behoorlijk cpu-hongerig, dus een vette quad core processor is wel raadzaam als je meerdere galmplug-ins wilt gebruiken.

Andere Cubase plug-ins die ook in Nuendo 5 zitten, zijn Pitch Correct (vocal tuning) en Vari-Audio (Steinbergs versie van Melodyne). Verder is er een de-esser die erg goed klinkt. Hinderlijk geslis verdwijnt, terwijl de stem wel fris blijft klinken. Over het algemeen klinken ook de standaard eq en diverse compressors sinds de invoering van VST3 een stuk beter. Ook al zullen velen de voorkeur blijven geven aan het ruime aanbod plug-ins van andere fabrikanten.

Nuendo wordt ook regelmatig gebruikt om op locatie grote aantallen sporen op te nemen. Hiervoor zijn in versie 5 nieuwe handigheidjes ingebouwd. Je kunt met één klik alle sporen in opname zetten, er is een grote indicator voor

HET OORDEEL

- +** • zeer compleet
- snel
- intuïtief
- • meerdere sporen tegelijk editen omslachtig
- geen export van video+audio